

هشتم مارس، محوری برای تحقق مطالبات و همبستگی زنان

طلعت تقی نیا

آنچه امروز پس از گذشت یکصدسال، زنان را وامی دارد که هشت مارس روز جهانی زن را گرامی و عزیز دارند نه فقط خود این مناسبت، بلکه شعله های فروزان آرزویی است که هر لحظه در وجود ما زنان، زبانه می کشد برای داشتن «روزی» و «فضایی» از آن خود، تا بتوانیم از پنجره این آرزوی تاریخی به موقعیت و زندگی خود نگاه کنیم

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ : به سنت سال های گذشته در هشتم مارس، روز جهانی زن، با گرامیداشت مبارزات زنان برای پایان بخشیدن به تبعیض جنسیتی بکوشیم و با بلندکردن صداهایمان با خواهران مان در سراسر جهان، همراه شویم تا شاید صداها پراکنده مان در سراسر ایران با صدای زنان جهان، در این روز، به هم پیوسته و هرچه بیشتر افکار عمومی جامعه را به این روز مهم حساس کند.

مبنای تاریخی ۸ مارس، تظاهرات زنان کارگر صنعت نساجی نیویورک در ۸ مارس ۱۸۵۷ است. این تظاهرات در اعتراض به دستمزد اندک و ناکافی در قبال ۱۲ ساعت کار روزانه^۱ طاقت فرسا و دیگر اجحافات علیه زنان، صورت گرفت. گرچه این اعتراضات به شدت سرکوب شد اما زنان دست از خواسته های خود برنداشتند و توانستند شکل های مستقل زنانه را برای بدست آوردن حقوق انسانی و برابر خود شکل دهند. ما زنان ایران هم جدا از بقیه زنان جهان نبودیم و با تشکیل گروه ها و انجمن های مختلف و نوشتن مقالات و برپایی و شرکت در مراسم هشت مارس روز جهانی زن، به انتقال تجربه های مان و شیوه های متنوع برخورد کنشگران جنبش های زنان در دیگر کشورها، حرکت های زنان را گرامی بداریم.

هدف از برگزاری مراسم هشت مارس و پاسداشت این روز، به بحث و نقد گذاشتن مسائل و مشکلات زنان در نشست ها و سخنرانی ها است. زنان در چهارگوشه جهان به مناسبت این روز تاریخی با تظاهرات و میتینگ هایشان، بنا به شرایط سیاسی و اجتماعی کشورشان در فضاهای مختلف چه به صورت علنی و چه غیرعلنی با سازمانیابی و همبستگی، خواسته ها و مطالبات شان را پی می گیرند.

زنان ایرانی از حرکت‌ها و جنبش‌های نوین جهانی جدا نماندند، همه وقت و همه جا در جهت رفع تبعیض و خشونت کوشیده‌اند. در ۱۳۰۱ «انجمن پیک سعادت نسوان» مراسم هشت مارس را برگزار کردند و در سال ۱۳۰۵ باز برای برگزاری از نمایش «دختر قربانی» و اهمیت و موقعیت و ضرورت این روز بین‌المللی برای زنان گفتند. پس از اشغال ایران توسط قوای متفقین و سقوط رضا شاه پهلوی، تشکیلات دموکراتیک زنان ایران به برگزاری مراسم روز زن اقدام کردند. گروه‌های مختلف زنان در روز جهانی زن از هر امکانی برای ارتقای آگاهی بهره می‌گرفتند؛ از رفتن به گلگشت‌های دسته‌جمعی و خواندن شعر و مقاله تا اجرای موسیقی و بازگویی تاریخچه‌ی حرکت‌های زنان، که در تمامی این حرکت‌ها، خواستار برابری و رفع ستم جنسیتی می‌شدند.

پس از انقلاب ۱۳۵۷ و در همان ماه‌های اولیه‌ی پس از پیروزی، یک بار مراسم هشت مارس در گستره‌ی میلیونی در پایتخت و برخی از شهرها برگزار شد، اما تا بیست سال بعد، مراسم هشت مارس در فضای عمومی برگزار نشد تا این که زنان ایرانی بدون تعصب بر عقاید سیاسی خود، با همکاری هم، بار دیگر در سال ۱۳۷۸ این مراسم را از خانه‌ها بیرون کشیدند و پس از بیست سال آن را به حوزه عمومی کشاندند. این مراسم در سالن «شهر کتاب» در سال ۱۳۷۸ بر پا شد، کنشگران زن توانستند توجه فعالان در دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و فرهنگی و نیز توجه فعالان دانشجویی و دیگر فعالان جامعه مدنی را به خود جلب کنند و بر اعتبار و کیفیت و لزوم برگزاری این روز تاریخی بیفزایند.

در سال ۱۳۷۹ در «خانه هنرمندان» و در سال ۱۳۸۰ در فرهنگسرای «ارسباران» و نیز در خانه‌ها و سالن‌ها و دانشگاه‌ها مراسم روز جهانی زن را برگزار کردند. در سال ۱۳۸۱ برای اولین بار تجمعی اعتراضی به مناسبت هشت مارس در پارک لاله تهران برگزار کردند. سال بعد از آن (۱۳۸۲) با وجود داشتن مجوز، اما در آخرین دقایق، مجوز برپایی مراسم پارک لاله را، لغو کردند که لغو ناگهانی مجوز در آخرین دقایقی که قرار بود مراسم برگزار شود، منجر به دستگیری چند نفر از شرکت‌کنندگان شد. از آن پس، روز به روز فشارها بیشتر و از برپایی مراسم هشت مارس جلوگیری می‌شد. در سال ۸۴ مراسم در پارک دانشجو در همان ساعت اول با حمله پلیس و ضرب و شتم برگزارکنندگان آغاز شد که سیمین بهبهانی شاعر بلندآواز ایران نیز مورد ضرب و شتم قرار گرفت. سال بعد یعنی در اسفند ماه سال ۸۵ به رغم همه فشارها این روز به صورت گسترده در محیط‌های دانشگاهی در تهران و

شهرستانها برگزار شد.

زنان مدافع حقوق برابر، به منظور حفظ دستاوردهای شان و در ادامه تلاش صدساله، ده ها ابتکار عمل به کار بردند اما دیگر به سختی می شد مراسمی داشت زیرا همه جا با فشار و ممانعت پلیس روبرومی می شدند. با وجود انبوه فشارها اما سرانجام نتوانستند زنان را کنار بزنند چون زنان برابری خواه، هشت مارس را محوری برای تحقق مطالبات و همبستگی زنانه شان می دانستند زیرا این دستاورد را آسان به دست نیاورده بودند که آسان از دست بدهند.

از مطالب مربوط به مراسم هشتم مارس، تاریخچه آن، حرکت های اعتراضی و مطالبه محور زنان، بسیار نوشته اند که خوشبختانه تمام این حرکت ها برای ثبت در تاریخ، سند شده تا برای زنان نسل آینده محفوظ بماند؛ باشد که از این تجربیات استفاده شود.

آنچه امروز پس از گذشت یکصدسال، زنان را وامی دارد که هشت مارس روز جهانی زن را گرامی و عزیز دارند نه فقط خود این مناسبت، بلکه شعله های فروزان آرزویی است که هر لحظه در وجود ما زنان، زبانه می کشد برای داشتن «روزی» و «فضایی» از آن خود، تا بتوانیم از پنجره این آرزوی تاریخی به موقعیت و زندگی خود نگاه کنیم، نگاه و قضاوتی منصفانه و به دور از همه ی تعریف ها و تمجیدها و ستایش های بیهوده از زنانگی مان، به دور از قهرمان سازی و جنجال، به دور از نقش و وظایفی که جامعه و سنت برای مان رقم زده اند. با تخیل زنانه روزی را، فضای را، اتاقی را، حقوقی را از آن خود دانستن؛ آنگاه با هم، در کنار هم و فراتر از مرزها و ایدئولوژیها، خواسته هایمان را بدون ترس و وا همه بیان کنیم، مطالباتمان را طلب کنیم و راه دستیابی به آرزوهایمان را بیابیم.

سخن بر سر نابرابری و تبعیض نهادینه شده است. سخن درباره عمق و گستره تبعیض های ناپسندی است که نفس ها را در سینه حبس کرده است. حرف درباره زنانی است که می خواهند آزادانه نفس بکشند، هوای تازه می خواهند، حقوق برابر و عادلانه می خواهند، شغل می خواهند، طالب زندگی انسانی و شرافتمندانه هستند، می خواهند به عنوان یک «انسان کامل» شناخته شوند و از حقوق شهروندی شان نه تنها در کلام، بلکه در عمل بهره ببرند. از این روست که زنان در ایران می کوشند با پاسداشت «روز جهانی زن» به خاوهری جهانی پیوند یابند برای کاستن همین دردها و تبعیض ها که محصول حاکمیت پدرسالار و قوانین به شدت تبعیض آمیز است، و این امر مهم با همبستگی و سازمانیابی تحقق می

یابد.

سخن بر سر مشارکت زنان برابری خواه است، برای ایجاد همبستگی جهانی با زنان سراسر دنیا، به منظور رسیدن به برابری و رفع ظلم و خشونت و بی عدالتی در جهانی بدون جنگ. بی شک زنان با هر رنگ و زبان و قوم و نژادی تا رسیدن به آنروز از حرکت باز نمی مانند.